

N:o 122.

Af herrar **Berglund** och **Hellström**, i anledning af Kungl. Maj:ts
i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag
till en byggnad för vissa kontor inom järnvägsstyrelsen
vid Tomtebodas station.

Enär Kungl. Maj:t till denna Riksdag förnyat sin förra året afslagna begäran om ett anslag af 800,000 kronor för uppförandet af en byggnad för vissa kontor inom järnvägsstyrelsen, att förläggas i närheten af Tomtebodas station, få vi vördsamt anföra följande:

Inseende, att behovet af nya lokaler är särdeles trängande och icke gärna längre kan undanskjutas, äro vi dock af den mening, att förläggandet af denna byggnad till Stockholm eller i dess närmaste grannskap icke är af förhållandena påkalladt och dessutom, som vi äfven skola visa, årligen kommer att förorsaka statsverket en högst betydande, onödig utgift. Det synes oss nämligen, att fullt ändamålsenliga och lämpliga lokaler borde kunna förvärfvas i någon af våra centralt belägna städer i landsorten, och har vårt val, på grund af särskildt gynnsamma omständigheter, stannat vid Linköping, hvarest lokaler nu kunna erhållas, som äro särdeles lämpliga och välbelägna för det afsedda ändamålet.

I statsverkspropositionen framhålles, att den tillämnade nybyggnaden hufvudsakligen är afsedd att inrymma kontroll- och statistiska kontoren, hvarjämte plats skall beredas för formulärförråd och tryckpressar. Det är emellertid påtagligt, att distributionen från ett tryckeri, beläget på en central plats inom landet, skulle försiggå lättare och bekvämare än ifrån Stockholm. Samma är naturligtvis förhållandet med blankett- och formulärförråden. Vi förstå väl, att en del kontorslokaler, exempelvis

de som afses för den direkta linjetjänsten m. fl., måste vara belägna i omedelbar närhet af centralförvaltningen; hvad åter kontrollkontoret och den statistiska afdelningen angår, kunna icke gärna några dylika skäl åberopas, enär de handlingar, som dit inkomma, hufvudsakligen äro sådana, som afse granskning och kontroll, och icke äro af beskaffenhet att kräfva ett ögonblickligt afgörande eller omedelbar personlig konsultation med centralförvaltningen.

Dessa kontors uppgift är fastmer af den natur, att arbetet där kan bedrivas *själfständigt*, och blott fordrar, att förläggningssorten är centralt belägen med goda och snabba kommunikationer, för att lätt och bekvämt stå i förbindelse med centralförvaltningen. Bland de städer eller orter, som lämpa sig härför, torde utan tvifvel Linköping intaga ett bland de förnämsta rummen. Beläget vid Östra stambanan på endast 4½ timmars järnvägsresa från Stockholm, hvilken i och med den nya förbindelsen Järna—Norrköping ytterligare högst betydligt förkortas, har staden alla fördelar att erbjuda. Utmärkta kommunikationer, billiga hyror och lefnadsomkostnader, som ju för den stora personalen är af utomordentlig vikt, samt ett härligt och friskt läge.

Olägenheterna af att i dessa dyra byggnadstider låta uppföra en byggnad, som den af Kungl. Maj:t föreslagna, eller öfver hufvud taget att, där ej nödvändigheten härtill tvingar, förlägga en dylik byggnad i eller i närheten af en storstad som Stockholm med sina uppdrifna hyror och lefnadsomkostnader, äro så påtagliga, att många ord ej behöfva spillas därpå. Som för öfrigt redan är nämndt afslog 1909 års Riksdag Kungl. Maj:ts framställning i samma fråga, och det torde väl icke vara att förvänta, att Riksdagen under nu rådande ogynnsamma ekonomiska förhållanden skall vara villig att frångå sitt en gång fattade beslut angående kontorens förläggande till Tomtebodas, i synnerhet som samma invändningar mot denna plats äfven nu föreligga. Orsaken till föregående års afslag å Kungl. Maj:ts begäran torde, förutom den stora byggnadskostnaden af 800,000 kronor, just varit tvekan om platsens lämplighet, hvartill äfven bidrogo de afstyrkande utlåtandena från hörda myndigheter, då platsen redan nu har sin viktiga uppgift att fylla.

Så hafva äfven nu såväl chefen för krigsskolan som domänstyrelsen afstyrkt markupplåtelsen, den senare under kraftigt framhållande af markens höga saluvärde, som, om hela det af statens järnvägar begärda området skulle upplåtas, uppskattas till minst en half miljon kronor.

Under antagande att den för byggnaden nödiga marken endast uppskattas till 200,000 kronor skulle ju egendomen, byggnaden inberäknad, representera en summa af en miljon kronor.

Under sådana förhållanden måste det ju blifva en bjudande statslig och finansiell plikt att tillse, huruvida icke, med tillgodoseende af statens järnvägars berättigade kraf på lämpligt och bekvämt utrymme, ett för staten billigare och förmånligare erbjudande kan åstadkommas.

Det är ock med särskildt fästadt afseende härpå, vi härmed våga framlägga ett förslag för Riksdagen, som otvifvelaktigt erbjuder så stora och påtagliga fördelar såväl för staten som järnvägsförvaltningen och dess personal, att någon tvekan väl icke kan förefinnas, hvad i detta fall är att föredraga.

Redan då frågan förra året förekom till behandling, uttalades i Riksdagen en tanke på kontorets förläggande till landsorten.

Nu har Linköping, förutom omnämnda fördelar, äfven att erbjuda ett fullt tidsenligt, passande, bekvämt och staten värdigt byggnadskomplex med genast disponibla lokaler, till ett pris af 345,000 kronor, eller c:a en tredjedel af hela det ifrågasatta komplexets vid Tomtebodas värde.

Genom underhandling med bankdirektör A. Svahn i Linköping hafva vi nämligen, såsom af bilagda handlingar framgår, tillförsäkrat staten att för omnämnda kostnad, 345,000 kronor, erhålla ett byggnadskomplex, innehållande icke blott passande, rymliga, luftiga och ljusa ämbetslokaler utan äfven bostadslägenheter för vaktmästare, beläget, som vidfogade situationsplan utvisar, i omedelbar närhet af Linköpings järnvägsstation.

Hvad det erbjudna byggnadskomplexet angår innehåller detsamma tvenne byggnader. Den större, hufvudbyggnaden, är uppförd af sten i fem våningar förutom souterrängvåning och innehåller utom nödiga korridorer c:a ett 100-tal större och mindre rum i våningarne samt ett 30-tal källarlokal i souterrängvåningarne, de senare passande för förråds- och tryckerilokaler, om tillsammans c:a 3,400 kvadratmeters yta och c:a 10,600 kubikmeters rumsvolym. Dessutom tillkommer ett ansevärt antal vindskontor. Att i dessa lokaler bekvämt inrymma hela den nuvarande personalen torde sålunda icke möta några svårigheter.

Elektrisk belysning är införd i samtliga lokaler och nyligen är äfven elektrisk hiss anordnad. Gårdshuset innehåller 5 lägenheter om tillsammans 11 rum, passande för bostäder till vaktmästare m. fl.

För att kunna göra en jämförelse mellan de olika hyrorna och lefnadsomkostnaderna i Stockholm och Linköping hafva vi inhämtat upp-

gifter från kungl. kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik, och ställa sig dessa, beräknade för en familj af 4 personer med 2,000 kronors årsinkomst, som följer:

i Stockholm: livsmedel kr. 766: —; hyra 540: —. Summa kr. 1,306: —
i Linköping: » » 653: —; » 284: —. » » 937: —
eller en skillnad pr familj af 369 kr. till Linköpings favör, motsvarande en minskning i dessa utgifter af icke mindre än c:a 27 procent.

Tilläggas bör dessutom, att för närvarande skattebeloppen i Linköping ställa sig betydligt lägre än i Stockholm.

Betraktar man de ekonomiska fördelar för statsverket, som en förflyttning till Linköping medför, visa sig dessa pr år räknadt blifva följande:

1:o) Räntevinst å skillnaden mellan 1,000,000 kronor för Tomtebodaförslaget och 345,000 kr. för Linköpingsförslaget uppgår efter 4 procent till 26,200 kronor.

2:o) Minskning i personalens hyresersättning från i Stockholm 40 procent af årslönen till i Linköping 30 procent. Utgående från en medelafföning af 2,000 kr. pr år och person utgör hyresersättningen sålunda i Stockholm 800 kr. och i Linköping 600 kr., eller en skillnad, staten till godo, af 200 kr. pr person. För en beräknad personal af 400 personer således tillsammans 80,000 kronor. Hela den årliga besparingen för staten förutom den betydande ränteförlusten under byggnadstiden skulle sålunda kunna beräknas till inemot 106,000 kronor, motsvarande ränta å ett kapital af 2,650,000 kronor efter 4 procent.*

Slutligen få vi framhålla, att för den händelse de lokaler, som här åsyftas, och för hvilka begäres ett pris af 345,000 kronor, icke skulle vara fullt tillräckliga för *nuvarande eller framtida behof*, är Östergötlands Enskilda Bank i Linköping villig att, i enlighet med de preliminära köpekontrakt, som i bilagor vidfogas**, till staten försälja, om uppgörelse sker före den 15 maj 1911, i kontrakten angifna lägenheter till där uppgifna pris, samtliga egendomar belägna, såsom å situationsplanen angifves, i omedelbar närhet af järnvägsstationen.

Förutom köpekontrakt och nödiga åtkomsthandlingar bifogas situationsplan öfver byggnadernas läge samt planritningar och fotografier öfver desamma.**

* De obetydliga förändringar af byggnaden i Linköping, som eventuellt kunna ifrågakomma, torde mer än väl uppvägas genom inbesparingen å den utgiftspost af 51,500 kronor, hvilken järnvägsstyrelsen anger som det för ifrågavarande kontor nu utgående årliga hyresbeloppet.

** Dessa handlingar äro öfverlämnade till statsutskottet.

På grund af det anförda få vi vördsamt föreslå,

att Riksdagen, med afslag å Kungl. Maj:ts proposition om uppförande af en byggnad för vissa kontor inom järnvägsstyrelsen vid Tomtebodas station, ville ställa ett belopp af 345,000 kronor till Kungl. Maj:ts disposition för inköp af fastigheten nr 124, St Lars kvarter i Linköping, att användas till i årets statsverksproposition angifvet ändamål.

Stockholm den 26 januari 1910.

Fr. Berglund.

Olof Hellström.